

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การนับจำนวนลูกจ้างเพื่อรับคนพิการเข้าทำงาน และหน้าที่ในการส่งเสริม
เข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการหรือการส่งเสริมอาชีพ
คนพิการ

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการมีหนังสือ ที่ พม ๐๗๐๒/๐๗๘๕ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ตามที่พระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบกับกฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการ ที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐจะต้องรับเข้าทำงาน และจำนวนเงิน ที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไป ต้องรับคนพิการเข้าทำงาน หรือส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ หรือจัดให้มี การส่งเสริมอาชีพตามที่กฎหมายกำหนด เช่น การให้สัมปทาน การจัดสถานที่จำหน่ายสินค้า หรือบริการ ในอัตราส่วนลูกจ้างที่ไม่ใช่คนพิการหนึ่งร้อยคนต่อคนพิการหนึ่งคน ถ้าเหลือเศษเกินห้าสิบคน ให้รับคนพิการเพิ่มอีกหนึ่งคน โดยให้นับจำนวนลูกจ้าง ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ของแต่ละปี และนายจ้าง หรือเจ้าของสถานประกอบการมีหน้าที่ต้องดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ของปีถัดไป เป็นระยะเวลาอย่างน้อยหนึ่งปี แต่ในช่วงสถานการณ์การระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ได้เกิดกรณีที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการหยุดกิจการชั่วคราว หรือเลิกกิจการแต่ยังชำระบัญชีไม่เสร็จสิ้น หรือมีสถานะเป็นนิติบุคคลร้าง และเลิกจ้างลูกจ้างทั้งหมด เป็นจำนวนเพิ่มขึ้น ซึ่งในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่จะแจ้งให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการดังกล่าว ส่งเงินเข้ากองทุน แต่มีนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบางส่วน มีความเห็นแย้งว่า วันที่ ๑ ตุลาคม เป็นเพียงวันที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการหาจำนวนลูกจ้างเพื่อคำนวณ หาจำนวนคนพิการที่ต้องรับเข้าทำงานเท่านั้น ส่วนหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายเริ่มขึ้น ในวันที่ ๑ มกราคม ของปีถัดไป เมื่อได้เลิกจ้างลูกจ้างทั้งหมดก่อนปีที่มีหน้าที่ปฏิบัติหรือในระหว่างปี ที่มีหน้าที่ปฏิบัติ ถือว่าไม่มีมูลเหตุที่จะต้องจ้างงานคนพิการ จึงไม่จำเป็นต้องส่งเงินเข้ากองทุน

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจึงขอหารือปัญหาข้อกฎหมาย ดังนี้

(๑) นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการซึ่งได้เลิกจ้างลูกจ้างทั้งหมดภายหลังวันที่ ๑ ตุลาคม ต้องส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ ในปีที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่

(๒) นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการซึ่งได้จ้างคนพิการเข้าทำงานหรือจัดให้มีการ ส่งเสริมอาชีพตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว แต่ได้เลิกจ้างลูกจ้างทั้งหมดในระหว่างปีที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติ ตามกฎหมาย ต้องส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ นับตั้งแต่วันที่เลิกจ้างงานคนพิการ จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ของปีที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) ได้พิจารณาข้อหาหรือของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการทั้งสองประเด็น โดยมีผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ) และกระทรวงแรงงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมการจัดหางาน) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า ปัญหาข้อกฎหมายทั้งสองประเด็นที่นำมาหารือนี้ เกิดจากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และกฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐจะต้องรับเข้าทำงาน และจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยมาตรา ๓๓^๑ มาตรา ๓๔^๒ และมาตรา ๓๕^๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว กำหนดให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐต้องรับคนพิการเข้าทำงานตามลักษณะของงาน ในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐ ถ้านายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการมีได้รับคนพิการเข้าทำงานตามจำนวนที่กำหนดไว้ ให้ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และกรณีหน่วยงานของรัฐที่ไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงาน หรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่รับคนพิการเข้าทำงานและไม่ประสงค์จะส่งเงินเข้ากองทุน อาจจัดให้คนพิการได้รับการส่งเสริมอาชีพโดยการให้สัมปทาน การจัดสถานที่จำหน่ายสินค้าและบริการ หรือการให้ความช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการแทนก็ได้ โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐจะต้องรับเข้าทำงาน และกำหนดจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุนด้วย สำหรับการส่งเสริมอาชีพคนพิการนั้น ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติกำหนด

^๑มาตรา ๓๓ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐรับคนพิการเข้าทำงานตามลักษณะของงานในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐจะต้องรับคนพิการเข้าทำงาน

^๒มาตรา ๓๔ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่มีได้รับคนพิการเข้าทำงานตามจำนวนที่กำหนดตามมาตรา ๓๓ ให้ส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๒๔ (๕) ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุน

นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนตามวรรคหนึ่ง แต่มิได้ส่งส่งล่าช้าหรือส่งเงินไม่ครบถ้วน ให้เสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีของจำนวนเงินที่ยังไม่ได้ส่งเข้ากองทุน

นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการซึ่งรับคนพิการเข้าทำงานหรือส่งเงินเข้ากองทุนตามวรรคหนึ่งมีสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนเงินค่าจ้างที่จ่ายให้แก่คนพิการหรือเงินที่ส่งเข้ากองทุนแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

^๓มาตรา ๓๕ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ หรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่รับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ และไม่ประสงค์จะส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๔ หน่วยงานของรัฐ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนั้นอาจให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงานหรือจ้างเหมาบริการโดยวิธีกรณีพิเศษ ผูกงาน หรือจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ล่ามภาษามือ หรือให้ความช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

ทั้งนี้ ข้อ ๓^๔ ข้อ ๔^๕ ข้อ ๕^๖ และข้อ ๖^๗ แห่งกฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐจะต้องรับเข้าทำงาน และจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ ได้กำหนดอัตราส่วนการรับคนพิการที่สามารถทำงานได้เข้าทำงาน ในอัตราส่วนลูกจ้างที่มีใช้คนพิการทุกหนึ่งร้อยคนต่อคนพิการหนึ่งคน ถ้าเหลือเศษเกินห้าสิบคนต้องรับคนพิการเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน โดยให้มีการนับจำนวนลูกจ้างทุกวันที่ ๑ ตุลาคม ของแต่ละปี และการรับคนพิการเข้าทำงานตามอัตราส่วนดังกล่าวจะมีขึ้นในปีถัดไป และในกรณีที่มิได้รับคนพิการเข้าทำงานหรือมิได้จัดให้มีการส่งเสริมอาชีพคนพิการโดยการให้สัมปทาน การจัดสถานที่จำหน่ายสินค้า

“ข้อ ๓ ให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการซึ่งมีลูกจ้างตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไปรับคนพิการที่สามารถทำงานได้ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใดในอัตราส่วนลูกจ้างที่มีใช้คนพิการทุกหนึ่งร้อยคนต่อคนพิการหนึ่งคน เศษของหนึ่งร้อยคนถ้าเกินห้าสิบคนต้องรับคนพิการเพิ่มอีกหนึ่งคน

การนับจำนวนลูกจ้างให้นับทุกวันที่ ๑ ตุลาคม ของแต่ละปี และกรณีนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการผู้ใดมีหน่วยงานหรือสำนักงานสาขาในจังหวัดเดียวกันให้นับรวมลูกจ้างของหน่วยงานหรือสำนักงานสาขาทุกแห่งในจังหวัดนั้นเข้าด้วยกัน

“ข้อ ๔ ให้งานของรัฐซึ่งมีผู้ปฏิบัติงานตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไปรับคนพิการที่สามารถทำงานได้ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใดในอัตราส่วนผู้ปฏิบัติงานที่มีใช้คนพิการทุกหนึ่งร้อยต่อคนพิการหนึ่งคน เศษของหนึ่งร้อยคนถ้าเกินห้าสิบคนต้องรับคนพิการเพิ่มอีกหนึ่งคน

การนับจำนวนผู้ปฏิบัติงานให้นับทุกวันที่ ๑ ตุลาคม ของแต่ละปี และให้นับโดยวิธีดังต่อไปนี้

(๑) กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกรม ให้นับจำนวนผู้ปฏิบัติงานรวมกันเป็นกระทรวง ทั้งนี้ เมื่อได้จำนวนคนพิการที่แต่ละกระทรวงจะต้องรับแล้วให้ปลัดกระทรวงดำเนินการจัดสรรให้หน่วยงานใดในสังกัดรับคนพิการเข้าทำงาน โดยพิจารณาจากลักษณะงานที่คนพิการสามารถทำได้ตามความเหมาะสม

(๒) ราชการส่วนท้องถิ่น ให้นับจำนวนผู้ปฏิบัติงานของแต่ละองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

(๓) รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา ให้นับจำนวนผู้ปฏิบัติงานของแต่ละรัฐวิสาหกิจ

(๔) หน่วยงานอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ให้นับจำนวนผู้ปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานอื่นของรัฐ

๖ ข้อ ๕ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการผู้ใดที่มิได้รับคนพิการเข้าทำงานตามที่กำหนดในข้อ ๓ และมีได้ดำเนินการตามมาตรา ๓๕ ให้ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเป็นรายปี โดยคำนวณจากอัตราค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานที่ใช้บังคับครั้งล่าสุดในปีก่อนปีที่มีหน้าที่ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ คูณด้วยสามร้อยหกสิบห้า และคูณด้วยจำนวนคนพิการที่ไม่ได้รับเข้าทำงาน

การส่งเงินตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งเป็นเงินสด เช็คขีดคร่อมหรือธนบัตรสั่งจ่ายกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยส่งต่อกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ หรือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดที่สถานประกอบการตั้งอยู่ หรือส่งทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามที่กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการกำหนด ทั้งนี้ ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ของแต่ละปี

“ข้อ ๖ ในกรณีที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการผู้ใดได้รับคนพิการเข้าทำงานตามที่กำหนดในข้อ ๓ หรือได้ดำเนินการตามมาตรา ๓๕ แต่ปฏิบัติไม่ครบตามเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๕ ให้ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามจำนวนวันที่ไม่ได้ปฏิบัติให้ครบตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ เว้นแต่ได้มีการดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่มิได้ปฏิบัติให้ครบตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด

หรือบริการ หรือการให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ ให้ส่งเงินเข้ากองทุนเป็นรายปี โดยคำนวณจากอัตราต่ำสุดของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานที่ใช้บังคับครั้งหลังสุดในปีก่อนปีที่มีหน้าที่ส่งเงินเข้ากองทุน คุณด้วยสามร้อยหกสิบห้า และคุณด้วยจำนวนคนพิการที่ไม่ได้รับเข้าทำงาน จึงเห็นได้ว่า การนับจำนวนลูกจ้างเพื่อพิจารณาว่านายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องรับคนพิการเข้าทำงานหรือไม่ ในจำนวนเท่าใด ให้ถือจำนวนลูกจ้าง ณ วันที่ ๑ ตุลาคม^๙ มาใช้ในการคำนวณจำนวนคนพิการที่ต้องรับเข้าทำงานตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคมของปีถัดไปจนถึงวันสิ้นปี นั้น แม้จะเป็นการสะดวกแก่นายจ้าง คนพิการ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตามกฎหมายนี้ทุกฝ่าย เนื่องจากมีตัวเลขเพียงจำนวนเดียว ทำให้ง่ายต่อการคำนวณหาจำนวนคนพิการที่จะต้องรับเข้าทำงานในปีถัดไปหรือการคำนวณหาจำนวนเงินที่จะต้องนำส่งเข้ากองทุน แล้วแต่กรณี แต่โดยที่มาตรา ๓๓^๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ บัญญัติให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานแต่เพียงการกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องรับเข้าทำงานในอัตราส่วนที่เหมาะสมเท่านั้น อีกทั้งการกำหนดดังกล่าวไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมแรงงาน ซึ่งจำนวนลูกจ้างในแต่ละสถานประกอบการจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นหรือลดลงแปรผันไปตามปัจจัยหรือมูลเหตุต่าง ๆ เช่น นายจ้างเลิกจ้างลูกจ้างหรือลูกจ้างพร้อมใจกันลาออกจากงานเนื่องจากความต้องการหรือความนิยมในสินค้าหรือบริการนั้นลดลง การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนรูปแบบในการจ้างงานและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ หรือการเกิดอุบัติเหตุต่าง ๆ เช่น กรณีไฟไหม้สถานประกอบการ การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ดังนั้น การกำหนดให้ใช้จำนวนลูกจ้าง ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ของแต่ละปี เพื่อเป็นฐานในการคำนวณหาจำนวนคนพิการที่ต้องรับเข้าทำงานในปีถัดไป จึงไม่มีสภาพบังคับตามกฎหมายตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ และไม่ปฏิบัติตามความเป็นจริง กรณีจึงต้องคำนวณจำนวนคนพิการที่ต้องรับเข้าทำงานหรือจำนวนเงินที่ต้องนำส่งเข้ากองทุน ตามจำนวนผู้ปฏิบัติงานหรือลูกจ้างที่มีอยู่จริงในแต่ละปี ตามระยะเวลาของปีที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวข้างต้น

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) จึงมีความเห็นในประเด็นที่หนึ่งว่า กรณีที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการได้เลิกจ้างลูกจ้างทั้งหมดภายหลังวันที่ ๑ ตุลาคม และเมื่อถึงวันที่ ๑ มกราคม ของปีถัดมา หากนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการรายนั้นมีจำนวนลูกจ้างไม่ถึงหนึ่งร้อยคน ก็จะไม่มีความจำเป็นต้องรับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ และไม่ต้องนำส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๔^{๑๐} อีกทั้งไม่ต้องจัดให้มีการส่งเสริมอาชีพตามมาตรา ๓๕^{๑๑} ด้วย

สำหรับข้อหารือในประเด็นที่สอง ซึ่งเป็นกรณีที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการได้รับคนพิการเข้าทำงานหรือจัดให้มีการส่งเสริมอาชีพตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว ต่อมาได้มีการเลิกจ้างลูกจ้างทั้งหมดในระหว่างปีที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย จึงเป็นกรณีที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนั้นมีจำนวนลูกจ้างไม่ถึงหนึ่งร้อยคน จึงไม่มีความจำเป็นต้องรับคนพิการ

^๙โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^{๑๐}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๑๑}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^{๑๒}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

เข้าทำงานตามมาตรา ๓๓^{๑๒} และไม่ต้องนำส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๔^{๑๓} อีกทั้งไม่ต้องจัดให้มีการส่งเสริมอาชีพตามมาตรา ๓๕^{๑๔} ตั้งแต่วันที่ที่มีจำนวนลูกจ้างลดลงจนมีจำนวนไม่ถึงจำนวนลูกจ้างตามข้อ ๓^{๑๕} วรรคหนึ่ง แห่งกฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐจะต้องรับเข้าทำงาน และจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) มีข้อสังเกตว่า ส่วนราชการที่มีหน้าที่บริหารพระราชบัญญัตินี้ ควรจะร่วมกันเร่งพิจารณาทบทวนบทบัญญัติตามมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง โดยสมควรแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้การคำนวณจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องรับเข้าทำงาน รวมทั้งการคำนวณจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุน ให้ได้อัตราส่วนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับจำนวนลูกจ้างที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการมีอยู่ในแต่ละช่วงเวลาของปีที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัตินี้ดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ เพื่อความถูกต้องและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยอาจเทียบเคียงกับมาตรา ๔๔^{๑๖} และมาตรา ๔๕^{๑๗} แห่งพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยแห่งพระราชบัญญัติเงินทดแทน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบกับ

^{๑๒}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๑๓}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^{๑๔}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^{๑๕}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^{๑๖}มาตรา ๔๔ ให้กระทรวงแรงงานประกาศกำหนดประเภทและขนาดของกิจการ และท้องที่ที่นายจ้างต้องจ่ายเงินสมทบ

ให้นายจ้างซึ่งมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินสมทบตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายจ้างมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินสมทบ

(๑) ยื่นแบบรายการขึ้นทะเบียนนายจ้าง และ

(๒) จ่ายเงินสมทบ

กรณีข้อเท็จจริงในแบบรายการขึ้นทะเบียนนายจ้างเปลี่ยนแปลงไปให้นายจ้างแจ้งการเปลี่ยนแปลงภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดจากเดือนที่มีการเปลี่ยนแปลง

แบบรายการ วิธีการยื่นแบบรายการ การจ่ายเงินสมทบ และการแจ้งการเปลี่ยนแปลงแบบรายการให้เป็นไปตามที่เลขาธิการประกาศกำหนด

^{๑๗}มาตรา ๔๕ เพื่อประโยชน์ในการเรียกเก็บเงินสมทบจากนายจ้างตามมาตรา ๔๔ ให้กระทรวงแรงงาน มีอำนาจประกาศกำหนดอัตราเงินสมทบไม่เกินร้อยละห้าของค่าจ้างที่นายจ้างจ่ายแต่ละปี อัตราเงินฝากสำหรับกรณีที่นายจ้างขอจ่ายเงินสมทบเป็นงวดไม่เกินร้อยละยี่สิบห้าของเงินสมทบแต่ละปี วิธีการประเมินและการเรียกเก็บเงินสมทบจากนายจ้าง ตลอดจนระเบียบวิธีการอันจำเป็นเพื่อให้สำนักงานดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

การกำหนดอัตราเงินสมทบตามวรรคหนึ่งให้คำนึงถึงสถิติการประสบอันตรายของแต่ละประเภทกิจการ ภาระของกองทุน และจำนวนเงินของกองทุนที่มีอยู่

ให้กระทรวงแรงงานมีอำนาจในการประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการลดหรือเพิ่มอัตราเงินสมทบตามวรรคหนึ่งให้แก่ นายจ้าง ตามอัตราส่วนการสูญเสียของนายจ้าง

ข้อ ๑๔^{๑๘} ข้อ ๑๕^{๑๙} ข้อ ๑๖^{๒๐} ข้อ ๑๗^{๒๑} และข้อ ๑๘^{๒๒} แห่งประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง ประเภท ขนาดของกิจการ ท้องที่ที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบ อัตราเงินสมทบ อัตราเงินฝาก วิธีการประเมิน และการเรียกเก็บเงินสมทบ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗ ก็ได้

(นายปรกรณ์ นิลประพันธ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เมษายน ๒๕๖๔

^{๑๘}ข้อ ๑๔ ภายในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปีให้นายจ้างแจ้งจำนวนเงินค่าจ้างทั้งหมดของปี ที่ล่วงมาแล้วที่ได้จ่ายจริงให้กับลูกจ้างตามแบบที่สำนักงานกำหนดโดยให้แจ้งนับแต่วันที่ ต้องจ่ายเงินสมทบ จนถึงวันสิ้นปีนั้น และให้สำนักงานคำนวณเงินสมทบที่ต้องอีกครึ่งหนึ่ง ผลต่างระหว่างเงินสมทบที่นายจ้าง ได้จ่ายให้แก่สำนักงานไว้แล้ว และที่คำนวณใหม่จะเป็นเงินสมทบที่นายจ้างต้องจ่ายเพิ่มหรือสำนักงานจะต้องจ่ายคืน ให้แก่นายจ้าง แล้วแต่กรณี

การแจ้งจำนวนเงินค่าจ้างตามวรรคหนึ่ง หากเป็นกรณีที่นายจ้างเลิกกิจการให้นายจ้าง แจ้งจำนวนเงินค่าจ้างภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เลิกกิจการโดยให้แจ้งจำนวนเงินค่าจ้างจนถึงวันเลิกกิจการหรือวัน สิ้นปีที่มีการจ่ายค่าจ้างแล้วแต่กรณี

^{๑๙}ข้อ ๑๕ ในกรณีที่นายจ้างต้องจ่ายเงินสมทบเพิ่ม หรือสำนักงานต้องจ่ายเงินคืนให้แก่ นายจ้าง ตามข้อ ๑๐ และข้อ ๑๔ให้นายจ้างหรือสำนักงานดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบผล ว่านายจ้างจะต้องจ่ายเงินสมทบเพิ่ม หรือสำนักงานต้องจ่ายเงินคืนแล้วแต่กรณี

กรณีนายจ้างมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินสมทบเพิ่มตามจำนวนที่คำนวณได้ตามข้อ ๑๔ วรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในเดือนมีนาคม

^{๒๐}ข้อ ๑๖ นายจ้างรายใดซึ่งมีหน้าที่จะต้องจ่ายเงินสมทบตั้งแต่วันต้นแห่งปีและยินยอม ปฏิบัติตามข้อกำหนดในข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ อาจยื่นคำขอต่อสำนักงานตามแบบที่สำนักงานกำหนดเพื่อขออนุญาต ผ่อนชำระเงินสมทบเป็นงวดก็ได้

นายจ้างซึ่งได้รับอนุญาตให้ผ่อนชำระเงินสมทบเป็นงวด หากไม่ปฏิบัติตามความในข้อ ๑๗ หรือข้อ ๑๘ สำนักงานอาจยกเลิกการอนุญาตดังกล่าวนี้ก็ได้

^{๒๑}ข้อ ๑๗ นายจ้างซึ่งได้รับอนุญาตให้ผ่อนชำระเงินสมทบเป็นงวด ให้ฝากเงินไว้กับสำนักงาน เป็นจำนวนร้อยละยี่สิบห้าของเงินสมทบ ซึ่งคำนวณโดยประมาณตลอดทั้งปี เพื่อเป็นการประกันการจ่ายเงินสมทบ ทั้งนี้ ภายในเดือนมกราคม

เงินฝากตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานเก็บรักษาไว้ตลอดระยะเวลาที่นายจ้างได้รับอนุญาต ให้ผ่อนชำระเงินสมทบ และให้สำนักงานคืนเงินฝากให้นายจ้าง เมื่อนายจ้างไม่ขอผ่อนชำระเงินสมทบหรือสำนักงาน ยกเลิกการอนุญาตให้ผ่อนชำระหรือนายจ้างไม่มีหน้าที่จ่ายเงินสมทบต่อไป

^{๒๒}ข้อ ๑๘ การจ่ายเงินสมทบของนายจ้าง ซึ่งได้รับอนุญาตให้ผ่อนชำระเงินสมทบเป็นงวด ให้แบ่งจ่ายเป็นสี่งวดตามปี และต้องจ่ายภายในเดือนถัดจากวันสิ้นงวดของแต่ละงวด พร้อมทั้งแจ้งจำนวนเงิน ค่าจ้างทั้งสิ้นของแต่ละงวดตามแบบที่สำนักงานกำหนด